

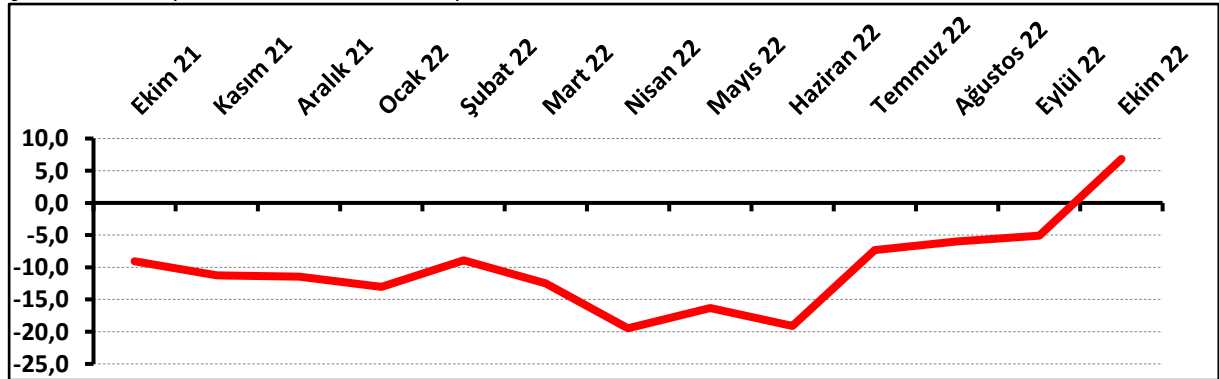
PERAKENDECİLERİN YÜZDE 94,5'İ FİYAT ARTIŞI BEKLİYOR

TEPE, Ekim 2022'de bir önceki aya göre 11,9 puanlık, bir önceki yılın aynı dönemine göre ise 15,9 puanlık artışla 6,8 puan değerini aldı. TEPE anketine katılan perakendecilerden geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumunun iyileştiğini belirtenlerin oranı Ekim 2022'de yüzde 39,6'ya yükselirken, önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme bekleyenlerin oranı ise yüzde 11,2 seviyesinde kaldı. Önümüzdeki 3 ayda satış fiyatında artış bekleyen perakendecilerin oranı ise yüzde 94,5'e yükseldi. "Birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar" sektörü Ekim ayında perakende güveni en fazla artan sektör oldu. Bölgeler bazında incelendiğinde ise Ekim ayı perakende güveninde en fazla artış Ortadoğu Anadolu Bölgesi'nde görüldü.

Perakende güveni geçen yıla ve geçen aya göre arttı

TEPE değeri, 6,8 puan değerini alarak geçen yılın aynı dönemine göre 15,9 puan, geçen aya göre 11,9 puan arttı. TEPE, Ocak 2016'dan beri ilk kez iyimser görünümün hakim olduğunu gösteren pozitif değer aldı. TEPE değerinin yıllık değişiminde geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu göstergesindeki 37,4 puanlık, önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi göstergesindeki 26,8 puanlık iyileşme etkili oldu. Diğer taraftan, mevcut stok düzeyinin normalin üzerinde olduğu yönündeki 16,6 puanlık değişim endekse olumsuz yansıdı.

Şekil-1. TEPE (Ekim 2021 – Ekim 2022)¹

Tablo-1. TEPE, Aylık Seri

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-12,2	-16,8	-19,9	-29,5	-17,1	-20,5	-16,7	-15,6	-16,0	-13,3	-11,7	-2,1
2021	-15,1	-18,9	-20,2	-15,8	-19,2	-18,1	-17,5	-17,6	-6,8	-9,1	-11,3	-11,4
2022	-13,0	-8,9	-12,5	-19,5	-16,3	-19,1	-7,3	-6,0	-5,1	6,8		

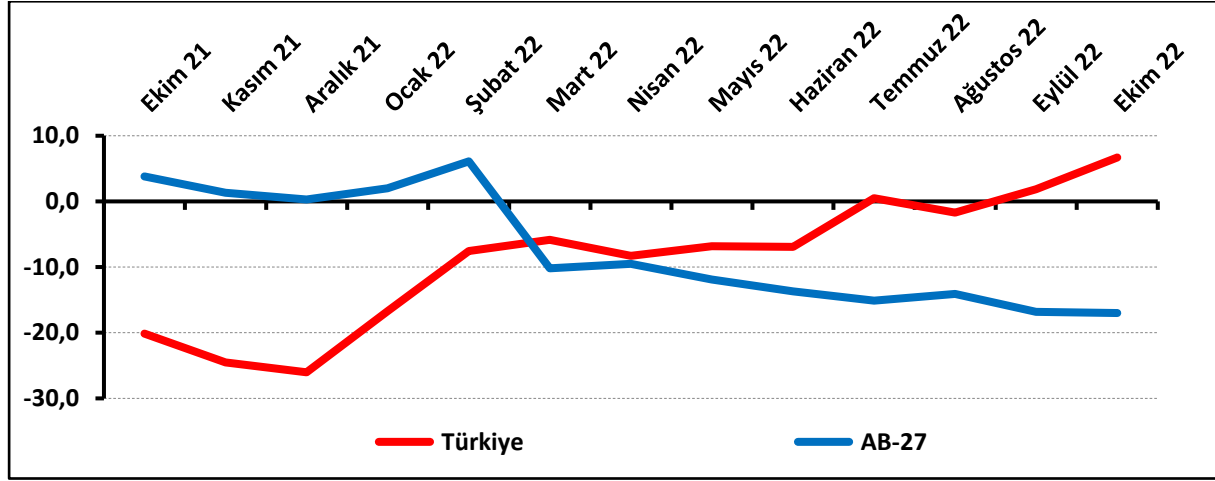
¹ Bültendeki tablo ve grafikler -aksi belirtilmediği sürece- mevsimsellikten arındırılmış serilere göre hazırlanmıştır.

Perakendecilerin geleceğe yönelik satış beklentisi geçen aya ve geçen yıla kıyasla arttı

Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentilerinin denge değeri Ekim 2022'de 6,7 puan oldu. Buna göre önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentileri, bir önceki aya göre 4,8, bir önceki yılın aynı ayına göre 26,8 puan arttı.

Ekim 2022'de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 11,2'si önümüzdeki 3 ayda işlerinde iyileşme beklerken, yüzde 7,9'u işlerinde kötüleşme beklediğini belirtti. İşlerinde bir değişiklik beklemeyenlerin oranı ise yüzde 81 oldu. İyileşme beklentileri çoğunlukla mevsimsel geçiş ve artan talep durumu ile gerekçelendirilmiştir.

Şekil-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi (Ekim 2021 – Ekim 2022)

Tablo-2. Önümüzdeki 3 aya ilişkin satış beklentisi

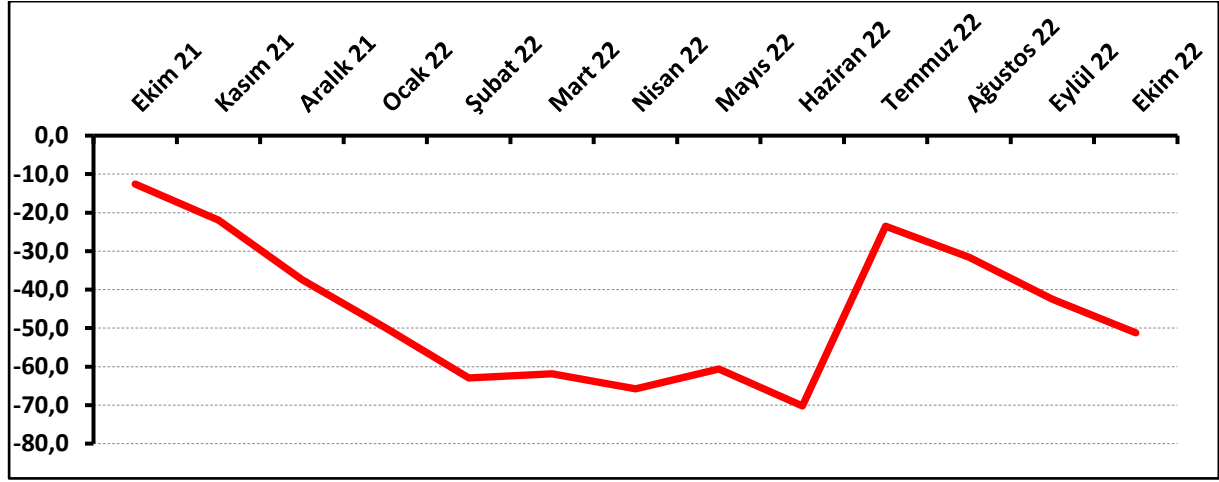
	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-0,5	-11,1	-17,7	-40,7	-8,9	-9,3	-11,1	-11,1	-4,4	-1,0	3,7	3,1
2021	-5,8	-9,3	-18,2	-12,7	-10,5	-12,0	-8,9	-11,1	-15,4	-20,1	-24,5	-26,0
2022	-16,7	-7,6	-5,8	-8,3	-6,8	-6,9	0,5	-1,7	1,9	6,7		

İşlerin durumuna ilişkin değerlendirmeler kötüleşti

İşlerin (geçen yılın aynı dönemine göre) durumuna yönelik değerlendirmeler, Ekim 2022'de -51,2 puan değerini alarak Eylül 2022'ye göre 8,7 puan, Ekim 2021'e göre 38,6 puan azaldı.

Ekim 2022'de TEPE anketi katılımcılarının yüzde 9,1'i geçen yılın aynı dönemine göre işlerinde artış olduğunu belirtirken, işlerinde düşüş olduğunu belirtenlerin oranı yüzde 61,1 olarak belirlendi. Geçen yıla göre işlerinde bir değişiklik olmadığını belirtenlerin oranı ise yüzde 29,8 oldu.

Şekil-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu (Ekim 2021 – Ekim 2022)

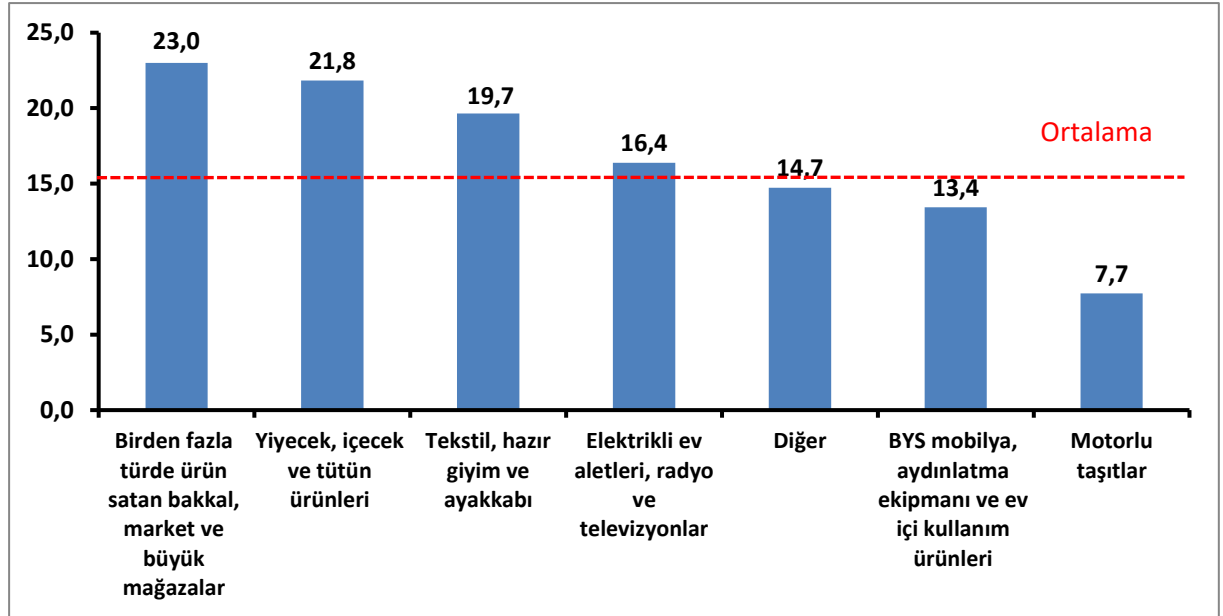
Tablo-3. İşlerin geçen yılın aynı dönemine göre durumu

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-37,6	-36,2	-42,8	-64,9	-41,6	-54,2	-41,3	-46,7	-39,7	-37,6	-39,4	-37,9
2021	-41,6	-37,8	-46,1	-42,7	-41,5	-48,4	-44,0	-47,2	-10,3	-12,6	-21,9	-37,4
2022	-49,9	-63,0	-61,8	-65,8	-60,6	-70,2	-23,6	-31,6	-42,5	-51,2		

Perakende güveni en fazla “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar” sektöründe arttı

Perakende güvenine alt sektörler itibarıyla bakıldığında, Ekim 2022’de, geçen yılın aynı dönemine göre “birden fazla türde ürün satan bakkal, market ve büyük mağazalar”, “yiyecek, içecek ve tütün ürünleri”, “tekstil, hazır giyim ve ayakkabı” ve “elektrikli ev aletleri, radyo ve televizyonlar” sektörlerindeki değişim ortalamasının üzerinde gerçekleşirken, “diğer (akaryakıt istasyonu, eczane, parfümeri, nalbur, züccaciye, kırtasiye, vb.)”, “mobilya, aydınlatma ekipmanı ve ev içi kullanım ürünleri” ve “motorlu taşıtlar” sektörleri ise ortalamasının altında değer aldı.

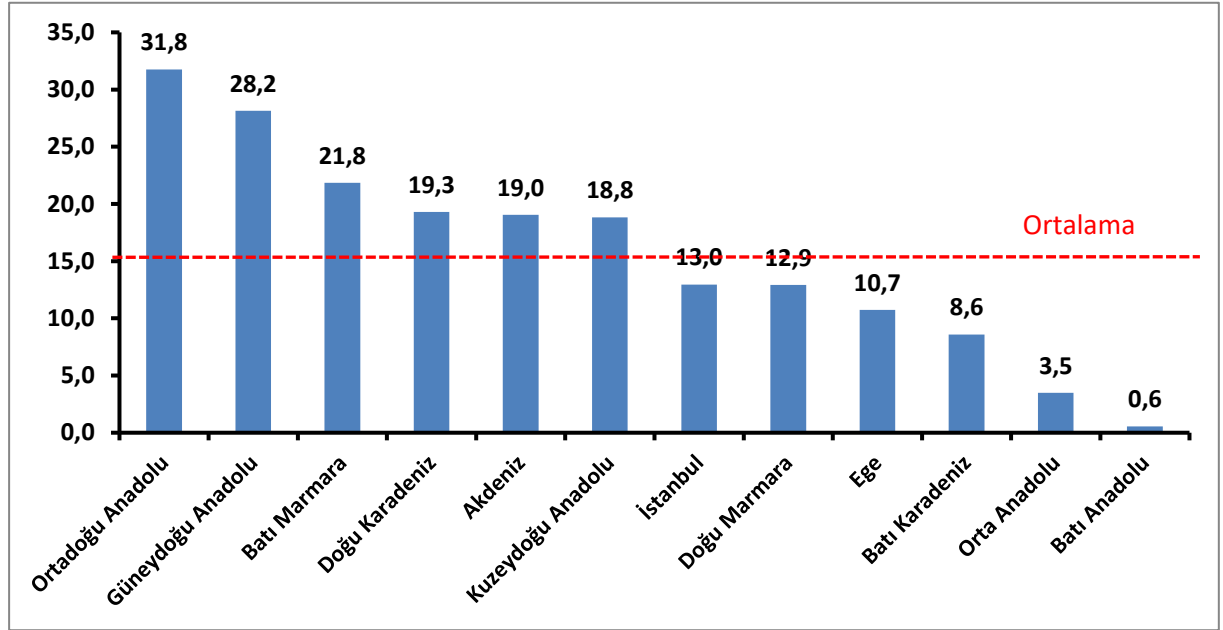
Şekil-4. Alt sektör bazında TEPE’nin Ekim 2022’de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)

Perakende güveni en çok Ortadoğu Anadolu Bölgesi'nde arttı

Perakende güvenine bölgeler itibarıyla bakıldığında, Ekim 2022'de, geçen yılın aynı dönemine göre Ortadoğu Anadolu, Güneydoğu Anadolu, Batı Marmara, Doğu Karadeniz, Akdeniz ve Kuzeydoğu Anadolu bölgelerindeki değişim ortalamasının üzerinde gerçekleşirken, İstanbul, Doğu Marmara, Ege, Batı Karadeniz, Orta Anadolu ve Batı Anadolu bölgelerinde ise ortalamasının altında gerçekleşti.

Şekil-5. Bölgeler bazında TEPE'nin Ekim 2022'de geçen yılın aynı dönemine göre değişimi (puan)*

* Akdeniz, Adana, Antalya, Mersin, Osmaniye; Batı Anadolu, Ankara, Konya; Batı Karadeniz, Kastamonu, Samsun, Tokat, Zonguldak; Batı Marmara, Balıkesir, Tekirdağ; Doğu Karadeniz, Ordu, Trabzon; Doğu Marmara, Bursa, Eskişehir, Kocaeli, Yalova; Ege, Denizli, İzmir, Kütahya, Muğla, Uşak; Güneydoğu Anadolu, Diyarbakır, Gaziantep, Mardin; Kuzeydoğu Anadolu, Erzurum; Orta Anadolu, Kayseri, Niğde; Ortadoğu Anadolu, Malatya ve Van illerini kapsamaktadır.

Perakendede satış beklentisi artarken, istihdam beklentisi azaldı

TEPE anketine soru bazında bakıldığında, Ekim 2022’de, “geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu”, “önümüzdeki 3 ayda tedarikçilerden sipariş ve satış beklentileri” dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Ekim 2021’e kıyasla olumsuz yönde değişirken, “önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” ise önemli oranda arttı. Bir önceki aya kıyasla bakıldığında ise “geçtiğimiz 3 ayda işlerin durumu” ve “önümüzdeki 3 ayda satış beklentisi” dışındaki tüm değerlendirme ve beklentiler Eylül 2022’ye kıyasla olumsuz yönde değişirken, “önümüzdeki 3 ayda satış fiyatı beklentisi” arttı.

Tablo-4. TEPE soru bazında detaylı sonuçlar (puan)

Sorular	Endeks 10/2021	Endeks 09/2022	Endeks 10/2022	Bir önceki aya göre değişim 10/2022	Bir önceki yılın aynı ayına göre değişim 10/2022
Geçtiğimiz üç ayda işlerinizin gelişimi ne yönde oldu?	-24,8	-19,0	12,6	31,6	37,4
Mevcut stok düzeyiniz hakkında ne düşünüyorsunuz? ²	17,8	2,0	1,2	-0,8	-16,6
Tedarikçilerden siparişlerinizin önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-17,5	-1,6	-9,3	-7,7	8,2
Satışlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-20,1	1,9	6,7	4,8	26,8
İstihdam ettiğiniz personel sayısının önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	-0,9	-4,7	-25,2	-20,5	-24,3
Satış fiyatlarınızın önümüzdeki üç ayda ne yönde değişeceğini düşünüyorsunuz?	54,0	79,3	94,0	14,7	40,0
İşleriniz geçen yılın aynı dönemine göre bu yıl nasıl gelişti?	-12,6	-42,5	-51,2	-8,7	-38,6
Mağaza sayınızın gelecek yıl nasıl değişmesini bekliyorsunuz?	3,7	1,9	1,7	-0,2	-2,0

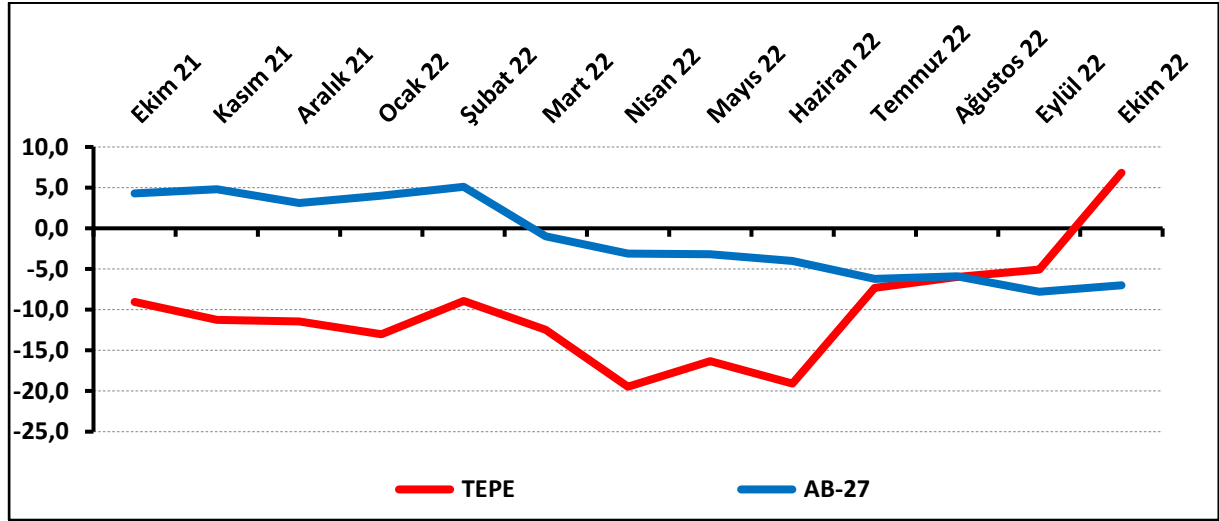
² Stok düzeyinde pozitif değer stok düzeyinin normalin altında olduğunu ifade etmektedir.

Tablodaki (-) değerler negatif beklentilerin pozitif beklentilerden fazla olduğunu ifade etmektedir.

AB'de perakende güveni geçen yıla kıyasla azaldı

Mart 2022'den bu yana olumsuz görünümü gösteren ve negatif değerler alan AB-27 Perakende Güven Endeksi, Ekim 2022'de de -7,0 puan değerini aldı. Değişim, bir önceki aya göre 0,8 puan artış, geçen yılın aynı dönemine göre ise 11,3 puan azalış yönünde oldu. Öte yandan, TEPE, Haziran 2022 itibarıyla gösterdiği yukarı yönlü ivmesini sürdürerek uzun bir aradan sonra pozitif değer aldı.

Şekil-6. TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Ekim 2021 – Ekim 2022)

Tablo-5. AB-27

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	2,6	2,0	-6,9	-34,3	-32,8	-19,6	-12,9	-8,0	-4,5	-3,0	-9,7	-8,0
2021	-13,4	-14,4	-8,4	-5,0	-2,0	5,4	6,2	6,2	4,2	4,3	4,8	3,1
2022	4,0	5,1	-1,0	-3,1	-3,2	-4,0	-6,2	-5,9	-7,8	-7,0		

Ağustos 2022'de perakende güveni değişiminde Türkiye, AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde değer aldı

Türkiye ve AB-27 ülkelerinin Perakende Güven Endeksleri değerlendirildiğinde, Ekim ayında geçen yıla göre en fazla artış gösteren ülke Türkiye oldu. Türkiye'yi Slovenya ve Karadağ takip etti. Bölge ortalamalarındaki değişim AB-27'de -11,3 puan, Euro Bölgesi'nde ise -10,1 puan oldu. Bir önceki aya göre gelişmeler değerlendirildiğinde, en yüksek artış Türkiye'de yaşandı; bölge ortalamaları ise AB-27'de 0,8, Euro Bölgesi'nde 1,5 puan oldu. Türkiye'nin geçen yıla ve geçen aya göre perakende güvenindeki değişim AB-27 ve Euro Bölgesi ortalamalarının üzerinde olduğu görüldü.

Tablo-6. AB-27 Ülkeleri** ve Türkiye'nin Perakende Güven Endeksi karşılaştırmaları (Ekim 2021 ve Eylül 2022'ye göre)

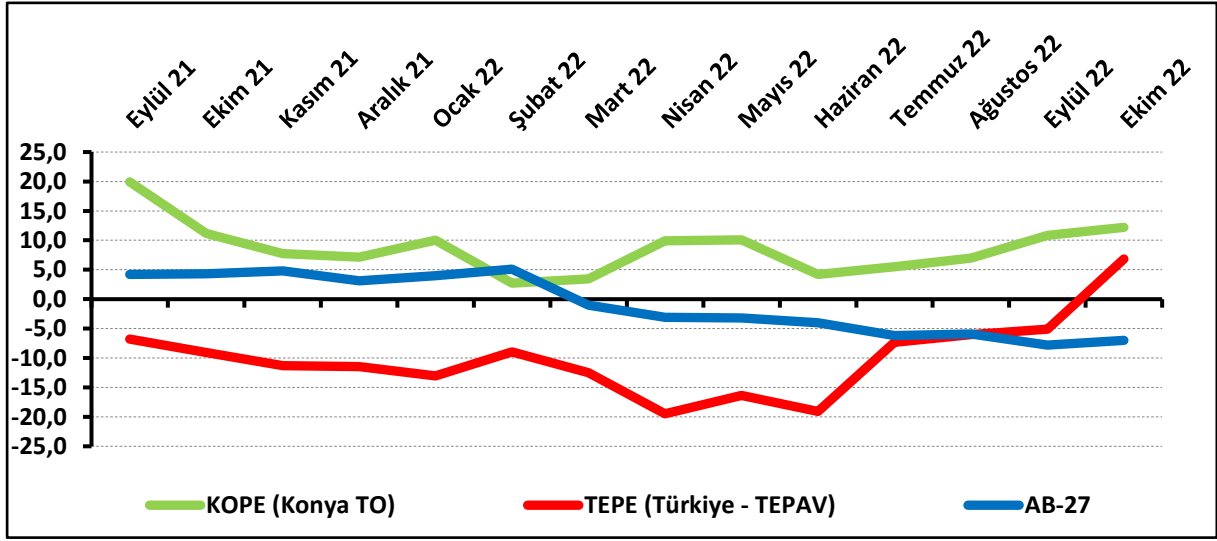
Ülkeler	Ekim 2021'e göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)*	Eylül 2022'ye göre Perakende Güven Endeksi'ndeki Değişim (Puan)
Türkiye	15,9	11,9
Slovenya	12,9	-0,6
Karadağ	12,8	0,6
Malta	9,8	8,8
İtalya	4,0	-1,7
Sırbistan	2,6	-0,2
Fransa	2,2	5,3
Belçika	1,7	3,9
Romanya	0,6	1,1
Letonya	0,2	0,5
Hollanda	-0,7	1,5
Bulgaristan	-0,8	-2,7
Güney Kıbrıs Rum Yönetimi	-1,9	3,8
Polonya	-2,9	1,0
Portekiz	-4,5	-1,4
Çek Cumhuriyeti	-5,3	1,8
Hırvatistan	-7,5	4,0
Yunanistan	-7,6	11,3
Makedonya Cumhuriyeti	-8,4	-0,8
Arnavutluk	-9,4	-2,6
Euro Bölgesi-19	-10,1	1,5
Slovakya	-10,6	-4,7
AB-27	-11,3	0,8
İspanya	-14,8	0,7
Litvanya	-15,2	-0,9
Macaristan	-18,4	-8,4
Avusturya	-22,4	-2,2
Finlandiya	-25,3	4,4
Almanya	-26,6	0,0
İrlanda	-30,1	-3,7
Estonya	-31,5	-8,5
Danimarka	-36,1	-8,2
İsveç	-44,6	-8,9

*Sıralama Ekim 2021 değişimine göre yapılmıştır.

Konya'da perakende güveni Türkiye genelinden daha iyi performans sergiledi

TEPAV ve Konya Ticaret Odası (KTO) iş birliğinde hazırlanan Konya Perakende Güven Endeksi (KOPE), Ekim 2022'de geçen yılın aynı dönemine göre 1,0 puan, bir önceki aya göre ise 1,4 puan artışla 12,2 puan değerini aldı. KOPE, Ekim ayında Türkiye genelinden ve AB-27'den daha olumlu bir perakende güvenine işaret etmektedir.

Şekil-7. KOPE, TEPE ile AB-27 Perakende Endeksinin karşılaştırılması (Ekim 2021 – Ekim 2022)

Tablo-7. Konya Perakende Güven Endeksi

	Ocak	Şubat	Mart	Nisan	Mayıs	Haziran	Temmuz	Ağustos	Eylül	Ekim	Kasım	Aralık
2020	-4,7	-3,5	-21,7	-26,4	-8,4	-5,6	-2,2	-15,6	-14,9	-17,0	-16,6	-17,7
2021	-11,3	-10,9	-8,8	-5,2	-7,7	0,6	5,5	9,4	19,9	11,2	7,7	7,2
2022	10,0	2,7	3,5	9,9	10,1	4,2	5,5	7,0	10,8	12,2		